

„EDINOST“

Izhaja enkrat na dan, razen nedelj in praznikov, ob 4. uri pop. — Naročnina znaša: za vse leto 24 K, za pol leta 12 K, za četrt leta 6 K in za en mesec 2 K. — Naročnino je plačevati naprej. Na naročbe brez priložene naročnine se upravnštvo ne ozira.

Po tobakarnah v Trstu se prodajajo posamične številke po 6 stot. (3 nvč.); izven Trsta pa po 8 st. Telefon številka 870.

Edinost

Glasilo političnega društva „Edinost“ za Primorsko.

V edinosti je moč!

Oglaš

se računajo po vrstah v petitu. Za večkratno naročilo s primernim popustom. Poslana, osmrtnice in javne zahvale, domači oglasi itd., se računajo po pogodbi. — Vsi dopisi naj se pošiljajo uredništvu. Nefrankovani dopisi se ne sprejemajo. Rokopisi se ne vračajo. Naročnino, reklamacije in oglase sprejema upravništvo v ulici **Molin piccolo št. 3. II. nadstr.** Naročnino in oglase je plačevati loco Trst.

Uredništvo in tiskarna: ulica Carintia št. 12.

0 personalni uniji.

III.

Samo na personalno unijo navezani Madjari bi svoj šovinizem, ako možno, še povečali, Ogrska bi res morala v taki preustrojni vzdrževati svojo armado in v obče sama plačevati stroške za svoje lastne skupne interese. Te stroške pa bi Madjari delili z večino nemadjarskega naseljenja, torej s Slovani, Romuni in Nemei. Politična prava pa bi pridrževali le sebi — istotako kakor doslej. Nemadjarskim narodom bi se torej povečala bremena, ostale pa bi doseganje politične in narodne in celo gospodarske krivice. Za bližnjo bodočnost po uvedeno personalne unije bi se za nemadjarske narode nič ne zboljšalo, pač pa poslabšalo. Zboljšati bi se utegnila le bolj oddaljena bodočnost. Kajti ni mogoče lahko misliti, da bi se večina nemadjarskih narodov ne združila polagoma, da bi hegemonijo madjarsko oslabila in naposled zlomila. Zgodovina dokazuje, da so se Madjari po krivici povzpeli do sedanje nadsile in hegemonije. Ravno oni so v prvem stoletju z revolucijami napravili svoje zgodovinsko pravo, kolikor so si ga pripisovali tudi po krivici. Te krivice bi se nemadjarski narodi spominjali in skušali, da historične krivice popravijo v svojem interesu. Ta moralna sila in pa sedanje dejstvo, da Slovani, Romuni in Nemei sestavljajo na Ogrskem veliko večino, bi vendar prelomila madjarsko nadsilo in nasilje. Na Balkan bi Ogrski Slovani našli svoj odmev, in Romuni bi po svoje postavili aut-aut, da bi Madjari ne mogli več postopati z njimi tako, kakor doslej.

Ta svetla stran pa se kaže le za poznjše dobe, sedanosti pa bi odločevali vidni in govtovi interesi, in ti govtovi dovolj odločno, da bi se tudi nemadjarski narodi na Ogrskem upirali novi tvorbi personalne unije.

V Cislitvanski pa imamo še posebne vzroke, da se dobro gleda po naslednjih, ki bi nastopili po ustavitvi personalne unije.

Kakor zgoraj dokazano, bi nemške stranke še drznejše postopale nasproti Slovanom, izlasti ker bi dobivale moraino podporo od Velikonečije. Skušali bi preustrojiti tudi državni zbor po svojem ukusu in na svoj dobiček. Schönauer bi še bolj pritiskal na to, da bi se iz državnega zbora in v obče izločila Galicija od dežel, ki so nekdanje stale v nemškem Bundu.

V Galiciji bi se sicer tej izločitvi upirali najprej Malorusi, katere bi Poljaki še bolj

pritisnili in izsesavali, nego so jih doslej. Kolikor bi Poljaki izgubili od tega, kar so dobivali dosedaj od skupnih državnih dohodkov totranske polovice, toliko bi se oni hoteli odškodovati pri Malorush.

Schönauer želi tudi izločenje Dalmacije iz skupnosti totranskih kraljestev in dežel. A tudi Madjari bi hoteli Dalmacijo porabiti v svojem interesu, kakor prežijo tudi na Bosno in Hercegovino. Sedaj so Madjari »veliki«, ker so zaukazovali tudi v vsej zunanji politiki in vplivali na našo notranjo protislovansko politiko. Ločeni po personalni uniji bi Madjari izgubili doseganje nimbus na zunanji; zato pa bi toliko bolj skušali zopet pridobiti ga s priključevanjem slovanskih držav. Borba med Madjari in Hrvati bi se valed uvedanja personalne unije še povečala in zato tudi Hrvatje ne morejo privoliti v personalno unijo.

Denimo pa, da bi se dalmatinski Hrvatje dali premotiti, da bi brez upora pritrdili, da bi se odtrgali od totranskega državnega zbora. Ali bi imeli oni res srce, da bi brate Slovence in Čehje prepustili še hujšemu pritisku od nemške strani? Vseled izločenja Poljakov pa dalmatinskih zastopnikov bi pomenjal skrčeni dunajski osrednji parlament, za Čehje pa Slovence največ nevarnost!

Povsem tem ne morejo Slovani, ne ogrski, ne totranski, privoljevati v ločene carinske tarife, vloženo gospodarstvo s samostalnostjo tudi na zunanji. **Jednako pa ne morejo nikdar privoliti v personalno unijo.**

Tu pa navstaja neizogibna potreba, da si damo točen in jasen odgovor na vprašanje:

Kako naj postopajo Slovani, ako bi jo vendar Madjari dognali do takih izprememb? Slovanski odgovor mora biti: **proč z duvalizmom!** No, na njegovo mesto ne sme priti personalna unija, temveč vse kaj drugega.

Razni narodi, med njimi Čehoslovani, Hrvatje in v obče skupnost ogrskih narodov, so se iz lastne volje pridružili dinastiji Habsburgov, a ne v to, da bi ječali pod pritiskom teh ali onih hegemonistiških narodov, kakor se to godi v naši dobi, temveč da bi kakor svobodni narodi nadalje uživali svojo svobodo pod mogočnim žezlom dinastije velike monarhije. Za kak duvalizem vsi ti narodi niso nič vedeli nikdar poprej in bi ne bili tudi nikdar prišli pod tako davalistiško

tvorbo, kakoršnja se je razkrila v vsej svoji nagoti od leta 1867 dalje. Narodi na Ogrskem so bili vsa stoletja poprej jednopravniv taki zvezi med seboj. V Cislitvanski niso nikdar zapravili svoje svobode s kakim prekucom. Hrvatje so se pred pragmatičko sankcijo pred vsemi drugimi priglasi k tej sankciji, in na Ogrskem so njim sledili mnogo let pozneje.

V letih 1848. in 1849. je Palaeky razglasil program narodnih (etniških) skupin in je torej on sam sprejel **nacijsko avtonomijo**. Še le Madjari in za njimi Poljaki so stvar pomešali in zmešali ter so tako tudi slovanske politike spravili na krivo pot, na pot deželnih avtonomistov pod imenom historičnih individualitet. Kar so Madjari in Poljaki zagrešili, to so dolžni ostali Slovani zopet popraviti. Najsi imajo Čehoslovani in Hrvatje svoje državno pravo; naj se ga drže, kolikor hočejo in morejo; a naj pomislijo, da državno pravo jih ne reši, kolikor se ne bo pokrivalo z nacijskimi, — individualnimi interesi.

No, mi nočemo propovedovati tu in priporočati to ali ono politično zdravilo. Mi hočemo le, da primeren odgovor na vprašanje: ali naj pridemo do personalne unije? — **zanikuje personalno unijo in zahteva avtonomijo narodov.** Za tako avtonomijo so se oglašili leta 1848. v vsej njeni čistosti, da si je niso imenovali tako. Za njo gore tudi Malorusi in so tudi ravnokar povdarili, da poleg nje naj se vsi stvari primeren centralni parlament za zares skupne potrebe, in pa primerno močna osrednja vlada, ki bo ščitila skupne interese, tako, da bo monarhija zares močna s pomočjo jednopravnih narodov.

Ne ločeni carinski tarif, ne personalna unija, ne dovajata do cilja, pač pa združenje narodov na podstavi nacijske avtonomije po istem principu, ki ga je prvotno pred 55 leti razglasil otec Palaeky, in kakor ga je pozneje posebe in še blizu pred smrtjo postalje utrdil in poavil Adolf Ivanovič Dobrjanskij. Če hočemo rabiti besedo federalizem, rabimo jo: v smislu nacijske avtonomije nima nič strašnega ne za Nemce, ne za Slovence, ne za noben narod, ki hoče biti pravičen drugim narodom.

Federativna Avstrija na podstavinacijske avtonomije zavse narodev mejah naše skupne monarhije, to bi bil naj-

vsak način pa se to konča danes in jutri bom imel mir.

Po teh besedah se je nekoliko raztrešeno, toda ne preveč prirčno poslovil in brez trenutek je že sedel v koleselju, ki je drdral žajira v Monte Carlo.

Pustivši »Jette-Promenade« za seboj, izvlekel je brzovjavo in žepa in jo začel znovič čitati. Glasila se je tako-le:

»Pričakujem vas danes popoldne. Ako z vlakom ob štirih ne dospete, vedela bom, kaj si imam misliti in kako postopati.

Morphine.

Svirski se je tega podpisa naravnost vstrašil, zlasti ker mu je slučaj s Kresovičem ostal še živo v spominu. »Kdo vé,« je dejal sam sebi, »do česa zamore privedi žensko, ako že ne ranjena prava ljubzen, pa vsaj ranjeno samoljubje? Ne smel bi postopati tako, kakor sem postopal. Lahko je bilo odpisati na prvo pismo in razdreti razmere. Neprilčno je šaliti se s kom, brez ozira na to, ali je oni hudoben ali dober. Odločno sem namenjen razdreti to zvezo, toda iti moram, ne čakaje na vlak, ki vozi ob 4. uri.«

Na to je zapovedal pognati konja. Časih se je tolažil z nadejo, da si gospa Elzenova na noben način ne seže po življenju. Zdelo se mu je to nekaj povsem nasprotujočega

primerni odgovor na vsakotere kombinacije, ki so se snovale doslej in se porajajo vsled skupne krize tudi danes.

Fran Podgornik.

Politični pregled.

V Trstu, 26. avgusta 1903

Kriza na Ogrskem. Tudi današnje vesti iz Budimpešte niso take, da bi mogli sklepati, da so avdiencijske ogrskih državnikov pred cesarjem donesle toliko jasnosti v zamotani položaj, da bi se moglo vsaj ugibati kolikor toliko zanesljivo toliko glede načina rešenja krize, kolikor glede osebe, ki ima stopiti na čelo vlade.

Dva momenta se pa vendar kolikor toliko vidno dvigata nad kaos neštevilnih vesti, kombinacij in konjektur. A ravno ta dva momenta si gresta tako navskriž, da je opravičen najhujši pesimizem ozirom na razvoj bodočega političnega življenja na Ogrskem.

Proti momentu, ki se povdarja vseobče, da namreč krona in drugi odločilni vojaški činitelji niti mislijo ne na to, da bi privolili v take »narodne koncesije« glede vojske, ki bi mogle potolažiti opozicijo in s to soglasujoče madjarske mase, stoji moment, da opozicija ne misli na odjenja in se energično pripravlja na nadaljnje boje.

Mišljenje odločilnih činiteljev, s katerimi soglašala krona, se kaže v besedah, ki jih je cesar naslovil na enega državnikov, došlega v avdiencijsko: »Gospodje menda ne poznajo antecedencij in predaktov nagodbe od l. 1867. Že v pogajanjih, ki so se tedaj vodila s Franom Deakom in grofom Julijem Andrasijem, je bilo izjavljeno izrecno, da se enotnosti vojske ni smeti dotakniti.«

Iz teh besed zveni očitano na naslov Madjarov, da kršijo veljavne pogodbe.

Ozirom na namere opozicije nasproti temu razpoloženju v najvišjih krogih pa čitamo v listu »Zeits« da hočejo obstrukcionisti, ako se rešitev krize še nekoliko zavleče, zahtevati, da se skliče izredna seja parlamenta, v kar imajo pravico po ustavi. Tej zahtevi se bo moralo torej ustreči. V tej izredni seji hoče opozicija zahtevati od provizorične Khuenove vlade pojasnil, kako misli ukreniti ozirom na vprašanje novecev? Opozicija računa namreč z dvema možnostima. Ali bodo rezervisti letnika 1900 pridržani pod orožjem do konca leta 1903, ali pa bodo pozvani pod orožje nadomestni rezervisti. Opozicija pa se hoče naj-

njeni naravi. Toda časih se ga je zopet polastil dvom, če bi nemara njen prirojen egoizem, spremenjen v razžaljenje, ne pripravil je do kakega znorelega dejanja.

Spomnil se je, da je tičala v njenem značaju tudi neka trdovratnost in odločnost — in ne malo poguma. Obzir na otroka bi jo moral sicer ovirati; ali pa jo tudi zares odvrne od tega? Ali je njej res mar za otroka? In o pomisleku na to, kaj se lahko zgodi, so se mu lasje začeli ježiti. Vest se je zbudila v njem in polastil se ga je znovič globok notranji razpor. Slika gospice Cervi mu je stopila vsak hip pred oči ter mu zbujala bitko in neizrekljivo žalost. Ponavljal si je sicer, da gre razdreti zvezo, na dan svoje duše pa je začutil velik nemir. Kaj bo, ako mu ta zlobna, nečimurna, toda trdovratna ženska poreče: »Ti ali morji!« In ob enem poleg strahu in negotovosti se je rodil v njem neokus, zakaj zdelo se mu je, da takšno vprašanje zamore staviti le kaka goljufna junakinja, pripadajoča k »zli literaturi.«

A vendar, kaj bo, ako se ona tako postavi? V svetu, zlasti nicejskem, se nahaja dokaj žensk, ki pripadajo k »zli literaturi.«

(Zvršetek pride.)

PODLISTEK.

29

Na svetlem obrežju.

Novela. Poljaki spisal H. Sienkiewicz. Poslovenil Podravskei.

IX.

Naslednjega dne je gospa Lageat, pri nešli v delavnico kosilo za troje oseb, naznala, da sta bila pred eno uro znovič ona dva zala fanta pri njej, a to pot ne s čudno opravljenim strežajem, marveč z mlado in zalo gospo.

»Mlada gospa vas je hotela videti na vsak način, toda jaz sem ji dejala, da ste odpotovali v Antibes.«

»V Tulon! v Tulon!« odvrnil je veselo slikar.

Toda naslednje jutro gospa Lageat ni imela komu dati tega odgovora, ker dospelo je samo pismo. Svirski ga niti ni čital. Pač pa se je nasključilo tega dne, da je Svirski, hotel popraviti »lego« gospice Marije, podložil ji roki pod ramena in jo dvignil tako, da so se njune prsi skoro dotaknile in mu je ob enem njena sapa občila obraz. Takrat se je ona jela spremijati od ganotja, on pa je dejal sam sebi, da ko bi takšen trenutek trajal dalje, pa bi se splačalo dati zanj življenje.

Zvečer se je razgovarjal sam s seboj, kakor sledi:

Počutki razgrajajo v tebi, toda vse drugače nego poprej, ker to pot drvi za njimi tudi duša, drvi pa radi tega, ker je to dete, ki je v tem nicejskem »pudridero« ostalo čisto kakor solza. To niti ni njena zaslug, marveč je to provzročila narava, toda kje je moči najti njej enako? To pot se ne varam in ničesar si ne vteparam posiloma v glavo, zakaj tu govori istinitost.

In zdelo se mu je, da ga je prevzel nekak sladek sen. Na nesrečo, po snu nastopilo je sprebujeje. Za Svirskega je prišlo ono dva dni pozajeje v obliki brzovjavke, katera, porajena skozi špranjo v durik, narejeno za pisma in časopise, je padla na tla v navzočnosti obeh žensk.

Gospica Cervi, hoteča si ravnokar razplesti lase, jo je prva zapazila, jo pobrala in podala Svirskemu.

On jo je nejevoljen odprl, jo prečital in raz lica se mu je čitala zbežanost.

»Gospice, oprostite,« je rekel črez trenutek. »Dobil sem tako novico, da moram takoj oditi.«

»Če le ni kaj slabega?« ga je vprašala z nemirom gospica Cervi.

»Ne, ne! Toda lahko mogoče, da se na popoldansko delo ne bom mogel vrniti. Na

odločneje upreti tako prvi kakor drugi odredbi. Dalje da hoče opozicija pozvati davkoplačevalce, naj, dokler traja stanje ex lex, ne plačuje nobenih davkov, ne direktnih, ne indirektnih! Prišli bi torej do nekakega državljankega štrajka.

Posebni zanimanjem zasledujejo izlasi na Češkem ogrske dogodke. Izlasi pa so radikalne struje, ki ne skrivajo svojih simpatij do madjarskih zahtev. Mi ne moremo soglašati njimi. Vzroke temu smo že povedali večkrat. V smislu nacionalnega principa je seveda, ako je uredba vojske v soglasju s čustvovanjem naroda. Ali vojska, ki se nabira na Ogrskem, je madjarska le po enem delu. Narodnostni princip nikakor ne govori torej n. pr. za uvedbo madjarskega povelstvenega jezika v vojski, ki ni madjarska. A mi ne smemo pozabiti na svoje krvne brate na Ogrskem! Radikalne struje na Češkem se nadejajo morda, da po rešitvi teh zahtev v smislu ugodnem za Madjare, bi se tudi tostranski Slovani mogli oglašati se sličnimi zahtevami. To bi bil seveda važen moment. Toda pomisliti je, da bi Slovani v Avstriji, ako bi tudi res kaj dosegli v tem pogledu, dosegli na trošek in pogubo svojih bratov na Ogrskem! In bi bili torej, ako mislimo na bodočnost Slovanstva monarhije, končno vendar le na izgubi.

Toda vprašanje je še le, če bi mi v tostranski polovici res kaj dosegli potem, ko bi bilo ustreženo Madjarom. Češki politik in bivši načelnik mladočeškega kluba v državnem zboru, dr. Engel, je na pr. mnenja, da ne bi nič dosegli in da bi zadovoljenje madjarskim zahtevam le škodljivo vplivalo na položnje Slovanov v tostranski polovici monarhije. Po njegovim mnenju bi se Nemci — in res govore precedenčni slučaj za to mnenje — kmalu sprjaznili z novo uredbo na Ogrskem in bi valed tega dobivali od tam še večjo zaslombo, da bi mogli še huje pritiskati na tostranske Slovane.

Ako torej pazno in kritično zasledujemo stvari, moramo priti do zaključka, da za Slovane edino primerno stališče nasproti krizi na Ogrskem je ono, na katero se postavlja avtor naših člankov »O personalni uniji«: Proč z duvalizmom!

Zato bi mi prej, nego češkim radikalcem, pritrdili sedanjemu načelniku češkega kluba v parlamentu na Dunaju, dr. Pacaku, ki z ene strani ne izreka nikakih simpatij do zahtev Madjarov, z druge strani pa ne bi hotel, da bi se Čehi pridružili akoji Nemcev s Koerberjem na čelu proti zahtevam Madjarov. Stvari naj se le razvijajo dalje! In čim prej dovedejo dualistično obliko monarhije do razsula tem bolje bo, ker potem nastane možnost za preuredbo monarhije z namenom za zadovoljenje vseh narodov na podlagi načela samodoločbe.

Dogodki na Hrvatskem. Pred kratkem dosežena sloga opozicijskih strank na Hrvatskem se zopet ruši. Kakor znano, so se po porazu, katerega so opozicijske stranke doživele o zadnjih volitvah v hrvatski sabor, začele polagoma zblíževati in so se slednjič vse tri stranke: neodvisna narodna (»Obzorov«), stranka prava in »čista« stranka prava popolnoma fuzijonirale v »hrvatsko stranko prava«. Ta fuzija pa je bila le navidezna, ker zli duh hrvatske opozicije, Žid dr. Frank, je neprestano skrivoma rul proti slogi hrvatske opozicije. Nesloga v hrvatski opoziciji pa se je javno pokazala o postavljanju opozicijskega kandidata za izpražnjeni zlatarski okraj. Dr. Frankova klika je usilila za kandidata v tem okraju Frankovega vernega opodo, Evgenija Kumičića in valed te usiljene kandidatne pojavi se je še druga opozicijska kandidatura v osebi nekdanjega načelnika stranke prava barona Rukavine.

Došlo je potem do ostrih polemik med reškimi »Novim listom« in Frankovim glasilom »Hrvatskim pravom« in slednjič so razmere med opozicijskimi frakcijami nastale tako napete, da je dosednji predsednik hrvatske stranke prava (združene opozicije) podal ostavko.

Danes nam došli reški »Novi list«, ki se bavi s to zadevo, očitno dru. Franku, da je predsednik Bresčensky pal kakor žrtev njegovega t. j. Frankovega spletkarenja ne samo proti hrvatskim opozicijskemu kakor osebam, nego proti zdravi in trezni hrvatski opoziciji v obče. Rečeni list očitno nadalje dr. Franku, da je hotel postati absolutni vladar v odboru hrvatske stranke prava, da bi potem ta stranka plesala, kakor bi on hotel. Iz naslednjih izjavanj »Novega lista« pa je

posneti, da bi dr. Frank, ako bi postal absoluten gospodar hrvatske opozicije, napravil z isto tako, kakor je napravila Avstrija s Hrvati, ona je Hrvate z zvezanimi rokami izročila Madjarom, dr. Frank pa bi hrvatsko opozicijo z zvezanimi rokami izročil madjaronski večini.

Naše mnenje je, da se je Hrvatska rešila jednega zlega duha, grofa Khuena, a dokler se ne reši še drugega, veliko bolj nevarnega, ker prikritega zlega duha, Žida dra. Franka, ni mogoče niti pričakovati, da bi se razmere na Hrvatskem začele boljati!

Kako prav taksiramo mi hrvatsko rodoljubje dr. Franka, temu v dokaz moremo zabeležiti velesimptomatično dejstvo, da sta namreč ravnokar sin in nečak tega moža zadobila od hrvatske vlade »stallum agendi«, t. j. privoljenje za izvrševanje odvetniške prakse, dočim se taka dovoljenja konsekvntno odrekajo tudi najtrenejim čleom opozicije.

Nemški glas o macedonskem vprašanju. Dunajski dnevnik »Die Zeit«, ki je gotovo med najobjektivnejšimi nemškimi listi in ki to svojo objektivnost kolikor toliko razteza tudi na vprašanja, ki se tičejo slovenskih narodov, piše v svojem včeršnjem jutranjem izdaju o macedonskem vprašanju med drugim sledeče:

»Strahovita resnost na balkanskih dogodkih pa tiči v tem, da se najbolj interesovani državi, Rusija in Turčija, na tako neresen način (Tukaj misli nemški list na neresno rusko demonstracijo z vojnimi ladjami in na žaljivo postopanje Turčije, ki je moštvo ruskih ladij podarila tobaka in sladice. Op. ured.) baviti s to zadevo, dočim se usužajeni narod v krvavem obupu bori za življenje in obstanek.

A tretja država, Avstrija, ki se je z Rusijo dogovorila glede uvedanja reform v Macedoniji, vse to mirno gleda in niti z mazincem ne gane, ko Turki koljejo na stotine in stotine onih Macedoncev, katerim so se obljubovale reforme in ko že več mesecev trpi najhujšo škodo avstrijska trgovina na Balkanu. Ko se bo pisala zgodovina o sedanjih macedonskih ustaji, ne bo se moglo Avstriji prihraniti strahovitega očitjanja, da je Turčija z njeno pomočjo nekažnjeno in na najbolj divjaški način uničevala mirno prebivalstvo, uboge kmete, ki so prijeli za orožje še le tedaj, ko je turški zatiralec (ki jim je že davno prej s pomočjo izsiljevanja davkov odvzel vse imetje) z orožjem napadel jim celo žene in otroke.

Stvar se ne more prav nič olupšati s tem, da je Turčija, v trenutku, ko sti obe »reformni« vlasti posegli vmes, dobila od njihju takorekoč pravo svobodno pismo, da sme zatrei bolgarsko prebivalstvo. Turčija je obljubila, da uvede reforme, čim bo vspostavljen red, a ustaja je takrat ravnokar pričela, ker so turški Bolgari v svojem obupu morali pograbit orožje.

Jesno je sedaj vsemu svetu, da Turčija ni uvela niti jedne resnične reforme. Ona je na najpredrzejši način imela »reformni vlasti« za norca — ravno tako kakor sedaj rusko monarhijo v zalivu Inada —, ko je med drugim sporočila, da je zavkazala najeti kristijanske orožnike, od katerih se je zahtevalo le znanje turškega jezika v besedi in pismu. Istotako bi bila Turčija zahtevala tudi znanje hotentotskega jezika, ker turškega jezika v besedi in pismu niso zmožni niti vsi turški višji uradniki, toliko manj pa najnižji policijski uradniki.

Vrednost vseh drugih obljubljenih reform pa je stala z navedeno na isti višini. »Reformne vlasti« — to ime je pravo roganje — pa molčiti, ostajati nedelavni, medtem ko se nadaljuje obupni boj, ki mori na stotine nedolžnih, ne da bi se moglo predvideti njegovega konca. Vesti iz ustaških dežel naznanjajo dan za dnevom, kako turška soldateska neusmiljeno mori kristijansko prebivalstvo in krščanska Evropa — sedaj je itak mnogo bolj krščanska, nego pred 100 leti — gleda mirno na to klanje.

Ustaja v Macedoniji. Ustaši postavljajo vedno predrzejši in predvčeršnjem so se celo v glavnem mestu drinopoljskega vilajeta, Drinopolju (Adrianopol) vršili boji med Bolgari in Turki. Bolgari so napadli celo trdnjavo v Drinopolju.

Nadalje so se te dni vršili boji pri Babuku, Silivri, Teklju in v mnogih drugih krajih.

Toliko ustaši, kolikor turški vojaki imeli so velike zgube. V nekaterih bitkah so zmagali ustaši in zaseli več vasi. Turške čete si

rijo govorice, da pričakujejo ukaz, da udrejo v Bolgarijo.

V Bolgariji vlada valed neprestano dohajajočih vesti o turških grozodejstvih po Macedoniji silno razburjenje in bati se je, da vlada ne bo mogla več dolgo brzdati narodnega ogorčenja. Dokazano je, da so turške čete v bitoljskem vilajetu po vseh vaseh, kamor so prišle, poklale vse bolgarsko prebivalstvo.

Iz Carigrada pa poročajo, da so ustaši zavzeli vas Birgosa blizu Carigrada in jo skoraj popolnoma uničili. Tamošnje vladno poslopje so z dinamitom pognali v zrak. Več grških družin je pobegnilo v Carigrad, kamor se dan za dnevom dovažajo ranjenci iz Macedonije.

Nadalje javljajo iz Carigrada, da prihajata na stotine turških beguncev iz vseh krajev Macedonije.

Iz Soluna poročajo podrobnosti o bojih v Kruševem. Kakih 130 Bolgarov se je tamkaj podalo Tarkom, drugi ustaši pa so podkupili turškega poveljnika za 29.000 K, da jih je spustil na svobodo. Po odhodu ustašev so turški vojaki grozno gospodarili po Hruševem, kjer so pobili mnogo prebivalcev, ki so po veliki večini Grki (Od 7000 preb. je 6000 Grkov). Pokradli so vse, kar jim je prišlo v roke in napravili tako za kakih 1.140.000 kron škode. Pokradene predmete so potem neovirano prodajali na trgu v Bitolju.

Tržaške vesti.

Naš podlistek. V jutrajšnji številki dospe sedanji podlistek »Na svetlem obrežju« k zvršetku in začnemo te dni s priobčevanjem daljšega, jako zanimivega romana.

Našim ribičem in njihovim prijateljem. Prejeli smo z ozirom na vest, priobčeno pod naslovom »Quous-que tandem« v številki našega lista od dne 18. t. m.:

Mnogo se je pisalo že in se bo še pisalo radi italijanskih ribičev in njihovega brezobraznega postopanja na neizmerno škodo domačega ribištva. Ali samim pisavcem ne opravimo ničesar. Ako hočemo odločujoče faktorje primorati do potrebnih reform, oziroma do primerne revizije dogovorov med Italijo in Avstro-Ogrsko, pa do tega, da bodo ti faktorji primerni sredstvi silili italijanske ribiče v spoštovanje obstoječih določeb — če hočemo to doseči, treba tudi nekoliko dejanj v sporazumljenju med voditelji našimi, poznavajočimi razmere, in pa ribiči samimi.

Najprvo bi trebalo, da se skliče shod domačih okoličanskih ribičev, brez ozira na stranko, kateri isti pripadajo. Na tem shodu naj bi temeljito razreševali in pretresli naše ribiško vprašanje, naj bi se temeljito porazgovorili o vzrokih propadanju naše ribiške obrti, a potem naj bi se posvetovali o sredstvih in poteh, kako da bi se pomoglo zopet domačim ribičem, kako bi se čuvali in ščitili njihovi interesi in kako bi se jim omogočila vspešna konkurencija!

Tak naj bi bil začetek akciji v obrambo našega domačega ribištva. Zato bo morda koristno, ako pisec teh vrstic pove nekoliko svojih misli in nazorov, oziroma konkretnih nasvetov, kateri naj bi se na omenjenem shodu eventualno uvaževali in pritegnili v razpravo.

Za akcijo proti brezobzirnemu in domačemu ubijajočemu postopanju od strani laških ribičev treba uvaževati najprej, da po sedanjih določbah italijanski ribiči sploh ne smejo loviti na daljavo 1 milje od našega obrežja. Avstrijski ribiči pa so omejeni v toliko, da z mrežo, imenovano »koča«, ne smejo loviti, ako ni morje vsaj 8 metrov globoko. Le po zimi morejo loviti s »kočo« — a to le s privoljenjem pomorske oblasti —, tudi blizu obrežju, kjer morje ni 8 metrov globoko: poleti pa ne pod nobenim pogojem, ker v tej letni dobi dela ta mreža neizmerno škodo toliko na malih nerazvitih ribicah kolikor na jajeih. Osobito velja to glede »trilje« (»borbov«), »ejevolov«, »brancinov« itd., torej vseh onih vrst rib, ki ležejo jajca na dnu morja od spomladi do jeseni. Uvaževati treba torej dvojno. Prvič: kateri ribiči imajo sploh pravico do lova v daljavi ene milje od našega obrežja! Drugič: katerimi mrežami na potezanje se sploh sme loviti v vsem letu in katerim le v gotovi letni dobi!!

Velik kričeč nedostatek je ta, da nad toli izpostavljenimi vodami, kakor so od miljskega zaliva pa do Devina ni nikakega ribarskega nadzorstva, nobenega za-

konitega organa, ki bi nadzoroval najprej italijanske in potem tudi domače ribiče.

(Zvršetak pride.)

Novi kapelan v Rojanu. Kapelanom v Rojanu imenoval je tržaški škof g. Antona Pernacicha. Kakor je svoječasno o imenovanju don Jurizza rojanskim župnikom, židovski »Piccolo« prepeval slavo temu poitalijančenemu Slovencu, tako jo poje sedaj tudi don Pernacichu. Pa kako bi jo ne, saj je bil Pernacich, dasiravno sin slovenskih starišev iz Kranjske, vzgojen v popolnoma laškem duhu v tukajšnji sirotišnici in se potem s podporo zloglasnega poitalijančevalnega društva »Lega Nazionale« izšolal za duhovnika. Značilno je, da so Pernacicha, dasiravno je bil pristojen v neko kranjsko občino, vendarle pridržali v tukajšnji sirotišnici in sicer samo radi tega, (kakor priznava »Piccolo« sam), da ne bi iz italijanske prešel v slovensko atmosfero. Njegovi zaščitniki torej niso hoteli, da bi se bil vzgojil v jeziku svojih starišev. Sedaj pa mu italijanstvo ni prav nič na poti, da ne bi šel službovat v slovenski Rojan. Seveda slovenski jezik jim smrdi, ne pa tako slovenski denar! Škof dr. Nagel pa je seje tem činom zopet enkrat dokazal, kako je prišel semkaj delovati za spravo med Lahi in Slovenci.

Ravno v Rojan pošilja za kapelana takega slovenskega odpadnika, ki je vzgojen od »Lega Nazionale« in ki ne zna niti besedice slovenski. Zato sporočamo ljubljanskemu »Slovencu«: ako nas je tepel Petronio z bičem, tepe nas Nagl se škorpiljoni.

Novo delavsko društvo. Pišejo nam: Kakor smo že omenili parkrat, se je v našem mestu ustanovilo društvo domačih delavcev. Temu društvu je glavna naloga, da bo skrbelo za to, da se naval tujih delavcev ki sedaj izpodjedajo domačine, kolikor le možno omeji. V prvi vrsti naj se daja delo Tržačanom, domačinom, potem onim, ki prihajajo sem iz drugih pokrajin, države in še le, ako bi ne zadostovalo teh, naj bi se jemali na delo tudi tuji državljani.

Tržaško camorristično novinarstvo je iz sebe radi tega, ker so delavci-domačini jeli nastopati v obrambo pred drzno tujo konkurenco in da so sami vzeli v roke obrambo svojih interesov in izlasi interes vseh interesov: pravico do kruha, ki je vsakomur potreben za življenje! Da je prišlo do take samopomoči od strani domačih delavcev, to je umljivo vsakomur, ki pozna naše razmere in kive, da tu v Trstu je absolutna vladarica klika, ki je vsikdar pripravljena radi svojih političnih civiljev žrtvovati korist lastnega domačega prebivalstva: ki rada pušča domače ljudstvo stradati, ako je le nade, da bodo imeli izvestni idejali koristi od tega!! Ako torej domači delavci ne nahaja obrambe in varstva pri onih činiteljih — pri komunalnih upraviteljih in pri državnih organih — ki so prvi poklicani (obvezani to po sveti dolžnosti), da bi čuvali interes domačinov in energično odvrčali od mesta vse, kar bi moglo ta interes spravljati bodi tudi v najmanjšo nevarnost — če torej, pravimo, domači delavec ne nahaja nikake zaslombe pri rečenih faktorjih, kaj je naravnostjega, nego da gleda, da si pomore sam!

Glede socialistične stranke moramo izraziti opravičeno željo, da bi ista stopila iz somračja, v katerem jo vidimo po pisavi nje glasil: zdaj na strani predprave domačega delavstva, zdaj zopet na strani, kjer v imenu namišljene internacionalne ideje obseja vsako nasprotovanje invaziji delavstva iz Italije. Tukajšnja socialistična glasila priznavajo sicer (ali bolj nekako plaho in veliko premalo izrazito), da prvi ima domačin pravico do dela, ob enem pa se vendar protivijo akciji domačih delavcev in opravičujejo to nasprotstvo z veliko bedo v Italiji ter izjavajo valed tega, da že načelo humanitete zahteva, da tudi italjanski delavci dobiva tu dela. Kakor kaže torej, vodstvo socialistične stranke omahuje med dvema principoma ki izključujeta eden drugega.

Aut — aut! Ali se priznava, da je domači delavec v bedi, ker nima zaslужka, da si ima pravico do tega pred vsemi drugimi; v tem slučaju ga treba čuvati brez vsake sentimentalnosti nasproti drugim, ki mu kratijo zaslужek, do katerega ima pravico v prvi vrsti le on!

Ali pa se zahteva od njega, naj sam trpi, da ne bodo trpeli drugi, ker tako zahteva princip mejnarnodnega človekoljubja: potem pa naj se mu to pove varavnost, da bo valed, pri čem je.

Tudi mi nismo proti temu, da se pri nas pušča živeti vsakega reveža, brez ozira na njegovo narodnost ali podaništvo! Ali prvi naj dobivajo kruha domačini, ker to je vnebovpijoče na vsaki način, da se pušča tu tisoče domačinov brez dela in kruha in da se vspricho teh tisočev brezposelnih domačinov vabijo semkaj in najemajo tuji podaniki — kakor dela to v prvi vrsti tržaški magistrat!

Novo društvo je imelo minolo soboto svoj ustanovni občni zbor. Na tem zboru so razpravljali v obeh drželnih jezikih. Mi gojimo upanje, da se ravno v tem društvu doseže modus vivendi med delavci domačini obeh narodnosti. Ako ne bi dosegli nič drugega bi bilo že to samo velikankanskega pomena za poštene Tržičane.

Pripomba uredništva. O omenjenem zborovanju smo dobili mi od drugih strani poročila, ki niso zvenela nič kaj nadobudno za složno nastopanje italijanskih in slovenskih delavcev. Po onih poročilih bi morali misliti, da se tudi vodstvo novega društva klanja teoriji o inferiornih in superiorjih plemenih in da ima nekoliko — naj se nam ne zameri beseda — kamoristične nazore o pravicah slovenskega življa na tržaških tleh. No, ker dopuščamo možnost, da je tu vmes nesporazumljenje in ker je varstvo domačemu delavcu prevažna stvar, ki je tudi točka v našem programu: se nismo hoteli ozreti na došle nam rekriminacije.

Nikakor pa ne moremo opustiti lojalnega resnega posvarila na adresu vodstva novega društva. Brez sodelovanja slovenskega življa — ki pa je možno le na podlagi jednega prava in spoštovanja bo vse delovanje novega društva malin, ki bo nekoliko ropotal, a ne bo marel. Gospodje so opozorjeni. Če jim je res za dobro stvar, se bodo ravnali po tem. Če ne — pa ne!

Nova Tržačana. Domovinstvo v Trstu je podeljeno Antonu Repu z Vrhniške in Iv. Cestniku iz Zaloga.

K poročilu o shodu minole nedelje pri sv. Ivanu bilo bi še pridodati, da se je po shodu napolnil ves prostori lep vrt. Ob vseh mizah so ljudje živahno razpravljali o predmetih, ki so bili na zborovanju na razpravi, in padale so opazke, ki bi gotovo nekoliko skrbale državne oblastnike v Trstu, ako ti poslednji ne bi bili tako slepo zaljubljeni v tisti svoj nestvor, ki je — njihov absurdni in zdravemu razumu neumljivi zistem.

Vmes pa so pevali: oddelek »Slovenskega pevskega društva«, zbor bratovščine sv. Cirila in Metodija pri sv. Jakobu in čitalnice istotam. »Kolo« pa je pevalo v neki drugi gostilni.

Ozirom na zborovanje samo pa bi bilo še pridodati, da g. dr. Rybář ni predlagal pozdrava samo Macedoncem ampak tudi bratom Hrvatim, ki se bore za svojo neodvisnost.

Železniško skladišče za les v Škedenju. Valed bodoče gradnje novega kolodvora pri Sv. Andreju druge železnične zveze s Trstom, se skladišče za les, ki je sedaj pri Sv. Andreju, prenese v Škedenj. Interesirani si to zadevni načrt na magistratu lahko ogledajo do 10. septembra t. l. v uradnih urah od 9. ure predp. do 2. ure popol. in uložijo istotam lahko eventuelne ustmene ali pismene prigovore.

Vspored koncertni veselice, ki jo priredi pevsko društvo »Adrija« v Barkovljah prihodnjo nedeljo, dne 30. avgusta, bo nastopni:

1. V. Parma: »Pozdrav Gorenjski«, valček, godba. 2. Iv. pl. Zajc: »Putnica hrvatskega doma«, možki zbor. 3. Titl: »Slovenska sinfonija«, godba. 4. H. Volarič: »Slovan na dan«, mešan zbor s sopran in alt solo. 5. V. Parma: »Amazonka«, koračnica, godba. 6. V. Parma: »Čolnari«, mešan zbor. 7. Beadl: »Križaci na morju«, godba. 8. F. S. Vilhar: »Bojna pjesma«, možki zbor. 9. A. Gerbec: »Veseli družbi«, venec narodnih pesmi, godba. 10. Fr. Gerbič: »Žitno polje«, mešan zbor. 11. * »Još Hrvatska«, godba. — Ples in svobodna zabava.

Začetski veselice točno ob 5. uri popoldne. Med posamičnimi točkami se bo vršila šaljiva pošta. Na veselici in k plesu bo avirala dobroznana Wagnerjeva godba.

Vstopnina na veselico 25 zvč. za osebo; k plesu za moške 50 nvč., za ženske 20 nvč.

Mešani zbor pevskega društva »Kolo« bo imel nočoj ob navadni uri pevske vaje. Dne 6. septembra nastopi »Kolo« na veselici bratskega pevskega društva »Danica« na Kontovelju, dne 20. septembra na veselici »Zavoda sv. Nikolaja« v Rocolu, dne 27. sept. na veselici pevskega društva »Zvonimir« v

Rocolu, a oktobra ima »Kolo« svojo veselico.

Z ozirom na vse to pričakuje podpisani, da se pevke in pevci udeležijo pevske vaje v polnem številu.

Odbor.

Iz zavoda sv. Nikolaja. Veselica tega zavoda, napovedana za dan 6. septembra, preložila se je radi kontoveljske veselice in dolinske slavnosti neprekleno na dan 20. septembra t. l.

Slavna društva v mestu in po okolici naj blagovole upoštevati to objavo.

»Poseidon« izgubljen. Lloydov parnik »Poseidon«, ki je svoječasno zadel v skalovje blizu rta Carmelo in katerega so skušali rešiti, smatra se izgubljenim, ker so se izjalovili vsi poskusi, da bi ga rešili.

Vremenski vestnik. Včeraj toplomer ob 7. zjutraj 23.4, ob 2. uri popoldne 28.5 C. — Tlakomer ob 7. uri zjutraj 762.3 — Danes plima ob 11.55 predp. in ob 11.43 pop.; oseka ob 5.40 predpoldne in ob 5.47 popoldne.

Vesti iz ostale Primorske

× **Resolucija goriškega ferijalnega društva »Adrija« pa goriški mestni svet.** Kakor znano, je bila na impozantnem shodu, sklicanem po akademičnem ferijalnem društvu »Adrija«, vsprejeta resolucija, ki je zahtevala ustanovitev slovenskih ljudskih šol v Gorici. To resolucijo je društvo predložilo tudi mestnemu svetu goriškemu. V petek je imel ta svet sejo, v kateri je prišla v razgovor tudi rečena resolucija. Podžupan Bombig je hotel resolucijo izročiti pravemu odseku, toda mestni oče dr. Pinausig (kako lepo italijanski zveni to ime!) je bil drugačnega mnenja in je bil za bolj kratko proceduro: predlagal je, naj se preko resolucije kar preide na dnevni red! Mož je govoril mestnim očetom goriškim iz srca: enoglasno so mu pritrdili!

Meritorno je seveda čisto brez vsacega pomena, da ni zmagal podžupan Bombig, ampak dr. Pinausig, ker v stvari sta gotovo oba — enega mnenja! Prvi je hotel prepustiti pravemu odseku, naj poskrbi funeralije resoluciji društva »Adrija«, drugi pa je hotel kar sam ubiti resolucijo in jo pokopati v plenumu kar hitro.

Bolje usode menda tudi društvo »Adrija« samo ni pričakovalo od mestnega sveta goriškega za svojo resolucijo.

Taki so — pa je ven! Zato menimo, da ga ni slovenskega človeka v solnčni Gorici, ki bi bil presenečen po sklepu mestnega sveta goriškega, ali celo užaloščen. Goriški Slovenci so menda vsprejeli omenjeni sklep mestnih očetov goriških slično ravnodušnostjo, s kakoršajo po nedelji pričakujejo — ponedeljka!

Mestni svet goriški je torej kar po najkrajši poti pokopal resolucijo svojih slovenskih občinarjev in občinskih davkoplačevalcev, sodelanov in deželnih davkoplačevalcev, ki slučajno tvorijo tudi veliko večino prebivalstva v deželi!!

Svobodno mu je bilo, da je mogel storiti to. Ali tega naj si ne domišlja nikdar, da je s tem položil v grob tudi Slovence v goriški deželi in v goriškem mestu samem. Oni žive in so krepki in čvrsti vzle odijoznemu sklepu mestnega sveta goriškega! In bodo rastle in razvijale se dalje primerno svojemu številu in svoji gospodarski moči v deželi vzle vsem funeralijam, ki jih je goriški mestni svet priredil resoluciji shoda akademičnega ferijalnega društva »Adrija«! Zla volja pešice zlih ljudi še nikdar ni pokopala narodnega elementa, ako isti sam ne sili v grob.

Prav dobro pripominja »Gorica«: Povemo jim pa (dru. Pinausig in kompaniji), da pridejo časi, ki niso morda tako daleč, kakor si mislijo ljudje a la dr. Pinausig, ko bo goriško mestno starešinstvo tudi naše resolucije jemalo prav resno v poštev. Da, da, ti časi pridejo in doživi jih morda tudi še dr. Pinausig, ako si bo znal varovati svoje zdravje, katero mu Bog ohrani še mnoga, mnoga leta, in mu daj tudi dočakati, da se naše prorokovanje uresniči — če tudi na njegovo jezo.

Vesti iz Kranjske.

* **In tako dalje!** V »Slovenskem Narodu« čitamo, da se na Dolenjski mesti v Ljubljani, kjer daleč na okolo ni dobiti nobenega Nemca, ako bi ga po dnevu iskal z lučjo, nahaja gostilna, ki je pravo nemšku-

tarako gnezdo, čije germanski, iz sredine mesta izhajajoči gostje se ne zadovoljujejo le s henljanjem v gostilni, ampak si prisvajajo tudi pravice, da goste v nasproti stoječi gostilni zasramujejo z »windische Bagage«. Slovence v Ljubljani, po glasni sodbi Nemcev, багажа — tudi ta ni kar si bodi. »Slovenski narod« opozarja slovenske izletnike v prijazno dolenjsko stran v — orijentiranje. Mi pa bi vprašali goste dotične slovenske gostilne na dolenjski cesti v Ljubljani, čemu — jim je Bog dal roko?! Ta bi gotovo pomagala!

* **Žrtev vojaških vaj.** V »Slovenec« čitamo:

Nevarno je obolel član slovenske opere g. Polašek. Vnela se mu je pljučna mrena. Na vojaških vajah je moral oddelek, kateremu je bil Polašek pridružen, pranočevati v mokri travi. Ali res ni nobenih sanitarnih predpisov za zdravje vojakov na vojaških vajah? Vremlu pevcu želimo skorajšnjega ozdravljenja!

* **In morala historije?!** Na volitvah v »Trgovskem bolniškem društvu« v Ljubljani se je posebno postavljaj za Nemce in proti Slovincem tudi šef tvrdke Kordin! »Slovenec« pa konstatuje, da bi morala ta tvrdka zapreti svojo prodajalnico pred škofijo, ako bi Slovenci ne hodili vanjo! In morala iz te konstatacije? Slovenci naj jo lepo izvajajo in na prihodnjem občnem zboru se šef tvrdke Kordin bržkone ne bo postavljaj proti Slovincem! Za gotove bolezni so le gotovi leki!

Vesti iz Štajerske.

— **Dvojna mera.** Nekoliko tednov je že, odkar so bili prišli neki nemški divjaki v Ljutomer — ne da bi se bila tamošnja politična oblast nimalo zmenila zanje. Imeli so svobodno roko. A kako so se vedli ti nemški divjaki, priča dejstvo, da se je zoper nekaterim njih sedaj uvela preiskava radi javnega nasilstva. Ali še le sedaj, ko so jo ti divjaki že odkurili na vse vetrove.

Nemški divjaki so mogli svobodno razgrejati in divjati v Ljutomeru, ne da bi se bilo treba nimalo inkomodirati tamošnji politični oblasti!

Kako vse drugače — skrbno je nastopala ista politična oblast povodom ustanovnega občnega zbora »Murskega Sokola«. O tem čitamo v »Domovini«:

»Kakor Slovenci sploh niso nikdar povzročili nemirov ob priliki svojih slavnosti, tako tudi ta dan nobeden Slovencev niti mislil ni na nemškutarje, ki so se poskrili kakor kavra, ker so izprevideli, da bi se jim presneto slabo godilo, če bi ne bili prav lepo ponižni. Vendar je naša avstrijska vlada Ljutomerska poslala celo kompanijo žandarjev s puškami, nasajenimi bajoneti, piklhaubami in samokresi, da so s svojo prežo po nepotrebnem izživali mirne Slovence, ki niti mislili niso na nemir. Ljudstvo je šele veld prihoda te oborožene armade postalo silno razburjeno in stiskalo je pesti ter proklinjalo avstrijsko vlado, ki par nemčurjem na ljubo na tak način sramoti tisoče vrlih slovenskih državljanov. Le tako naprej, e. kr. okrajni glavar v Ljutomeru! To nam je prav! Na zadnje vzbudite vendar tudi slovensko ljudstvo iz njega prevelike krotkosti. In na tak način tudi Slovence kaj doseže«.

Kakor je rekel dr. Rybář na shodu minole nedelje pri sv. Ivanu: Slovenci naj bi prišli vendar enkrat do spoznanja, da s tradicijonalno našo krotkostjo nič ne dožemo v naši ljubi Avstriji! Narobe: s tisto svojo krotkostjo, ki je urejala do sedaj vso našo taktiko, še vspodbujamo naše nasprotnike in žnjimi vezvano vlado! To naj bi enkrat sprevideli vsi Slovenci, v prvi vrsti pa njihovi zastopniki v parlamentu.

Brzjavna poročila.

Dogodki na Balkanu.

CARIGRAD 24. (B.) Radi slabega vremena je rusko vojno brodovje odplulo še-le danes.

CARIGRAD 25. (B.) Tri brzjavke valija v Drinopolju, datirane od 24. t. m., poročajo, da so ustaši zapalili vse turške vasi v okolici Tirnova in da so na grozovit način umorili ženo in otroka carinskega paznika v Tirnovu. Dalje da je ena ustaških čet 30 glav z bombami napadla in skoro popolnoma razdejala neko mohamedansko vas šest ur oddaljeno od Drinopolja. Končno so ustaši v noči med 22. in 23. napadli vošnjake v Tirnovu, toda bili so odbiti.

CARIGRAD 25. (B.) Čuje se, da nameruje Porta oglasiti se z resnimi pritožbami pri veleilah in v Sredu radi grozovitosti, ki jih zagrešajo ustaši in radi bega mohamedancev in kršćanov v Carigrad vsled onih grozovitosti. Sedaj da je dokazano, da za vse gibanja ne le preskrblja vodje, ampak jih tudi podpira v osebnem in materijalnem pogledu. Turčija hoče odkloniti vsako odgovornost za posledice.

Velikanski požar v Budimpešti.

BUDIMPEŠTA 26. (B) Vsled hudega vetra je začel goreti še oni del četrtega nadstropja pariškega skladišča, katerega se do sedaj požar ni lotil. Gasilci so se z lestvami povzpeli do pogorišča. Do sedaj niso našli nobenega trupla, ker omet in pepel vse pokrivata.

Kralj Belgijcev.

KOPELJ GASTEIN 26. (B) Kralj Belgijcev ne odpotuje na Dunaj, kakor je bilo javljeno, ampak preko Inomosta v Curig.

Obisk kralja italijanskega v Parizu.

PARIZ 26. (B.) »Matin« javlja, da se obisk kralja italijanskega zavleče za en teden radi tega, ker se bržkone 13. oktobra snide parlament.

Izdajatelj in odgovorni urednik FRAN BODNIK.

Lastnik konsorcij lista »Edinost«.

Natisnila tiskarna konsorcija lista »Edinost« v Trstu

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Svoji k svojim!

ZALOGA

pohištva

dobro poznano

tovarne mizarske zadrage v Gorici (Solkan)

vpisane zadrage z omejenim poroštvom

prej Anton Černigoj

Trst, Via di Piazza vecchia (Rosario)

št. 1. hiša Marenzi.

Največja tovarna pohištva primorske dežele.

Solidnost zjamčena, kajti les se osuši v to nalašč pripravljenih prostorih s temperaturo 60 stopinj. — Najbolj udoben, modern sestav. Konkurenčne cene.

Album pohištva brezplačno

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

oooooooooooooooooooo

Tovarna pohištva

Aleksander Levi Minzi

— ulica Tesa št. 52. A. —

(v lastni hiši.)

ZALOGA:

Piazza Rosario (šolsko poslopje).

Cene, da se ni bati nikake konkurence.

Sprejemajo se vsakovrstna dela tudi po posebnih načrtih.

Ilustrovan cenik brezplačno in franko

NAJVEČJI IZBOR VRČKOV ZA PIVO

se nahaja v dobro znani zalogi steklenin in porcelana

Jakob Hirsch, ul. Cavana 6 (nasproti škofijski palači)

TRST

Vzorec št. 4. Vzorec št. 5. Vzorec št. 2.

Posiljajte na železo se izvrše z največjo točnostjo in natančnostjo.

Sprejema zavarovanje človeškega življenja po najraznovrstnejših kombinacijah pod tako ugodnimi pogoji, ko nobena druga zavarovalnica. Zlasti je ugodno zavarovanje na doživetje in smrt z zmanjšujočimi se vplačili.

Vsak član ima po preteku petih let pravico do dividende.

„SLAVIJA“
vzajemna zavarovalna banka v Pragi.
Rezervni fond 25.000.000 K. Izplačane odškodnine: 75.000.000 K.
Po velikosti druga vzajemna zavarovalnica naše države z vseskozi slovansko-narodno upravo.
VSA POJASNILA DAJE:
Generalni zastop v Ljubljani, čegar pisarne so v lastni bančni hiši v Gospodskih ulicah 12.

Zavarje posloplja in premičine proti požarnim škodam po najnižjih cenah. Škode cenjuje takoj in najkulantneje. Uživa najboljši sloves, koder posluje.

Dovoljuje iz čistega dobička izdatne podpore v narodne in občnokoristne namene.

Prodaja manifakturnega blaga
SALARINI
v ulici Ponte della Fabbra št. 2.
in podružnica
„Alla città di Londra“
ulica Poste nuove št. 3. (Brunerjeva hiša)

Izgotovljene obleke za moške, dečke in otroke. Moške obleke od 6.50 do 24 gld.; za dečke od 4 do 12 gld. Jopiči in snovij od 3 do 8 gld. Hlače iz snovij od 2-4 gld. ravno take iz najfinejše volne od 4.50 do 8 gld. Velik izbor finih površnikov v barvah od 8 do 24 gld. Volnene obleke za otroke od 3-12 let od 2.50 do 9 gld.; isti iz platna od 1 do 5 gld. Haveloki (Loden) za moške, dečke in otroke po zelo zmernih cenah. Hlače od moleskina za delavce (iz lastne predilnice v Korminu). Močne srajce lastnega izdelka po 1.20 gld. Zaloga jopičev Orleans, platna, črnega in barvanega satena za pi-sarniško osebje.

Bogat izbor snovij za moške obleke toli na meter koli za naročbe po meri, koje se izvrše v slučaju potrebe v 24 urah.

Gustav Bonazza
v Trstu, Piazza Barriera vecchia,
(vogal Androna dell' Olmo).
Velika zaloga pohištva, ogledal, okvirjev in tapetarij.
- Popolno opremljene sobe. -
Konkurenčne cene.

Naročbe se dostavijo razven embalaže franko na kolodvor ali brod v Trstu.

Urar F. Pertot Trst ulica delle Poste 1, vogal ul. Caristia. Prodaja srebrne ure od 3 gld. na prej, zlate ure od 8 gld. naprej. Izbor stenskih ur, regletojev i. t. d. Popravlja vsakovrstne ure po jako zmerni ceni.

30 malih stanovanj z eno sobo in kuhinjo se takoj odda v ulici Industria in ul. Guardia v hišah Stolfa. Pisarna v ul. Giuliani št. 20 A, I. nadst. od 1-2 in 5-7 pop.

Narodni brusar priporoča tržaškim in zunajnim Slovonom svojo brušalnico nahajajočo se v ulici Belvedere št. 25. (pri tleh) v koji izvršuje vsa v to obrt spadajoča dela tudi najfinejša kakor: brušenje brvnih brtev, vsakovrstnih nožev, škarij itd. ter sprejema v popravilo dežnike in solčnike. Točna postrežba in zmerno cene. Udan Filip Kaste, prvi slovenski brusarski obrtnik v Trstu.

Tovarna za cementne plošče
ANDREJ STOLFA
Trst. - ulica dell'Industria št. 1. - Trst.

Cementne plošče umeđene od 25 in 33 cm, šestvoglne plošče od 20 in 25 cm po K 2. — □ m.

Plošče v risanjih po dogovoru. — Se ne boji nikake konkurence bodisi glede cene ali kakovosti blaga.

Gulielmo Brod & C.
poznana trdka s
POHIŠTVOM
najelegantnejše vrste
ZAJAMČENE KAKOVOSTI
po najnižjih cenah
Via S. Giovanni št. 14
TRST vogal Piazza S. Giovanni.
KATALOGI BREZPLAČNO IN GRATIS

✚ Zahtevajte ✚
bogato ilustrovani cenik pariškega blaga od gumija ki obsega jako zanimive novosti ter se pošilja gratis in franko.
Gummiwaaren Etablissement H. Schwarzmande
L. DUNAJ, Rothenthurmstrasse 2.

Uprava dvorca (vile) »Pompejana« na Katinari posojuje na zahtevo proti mali dnevni odškodnini svoje tri poljedelske stroje (t. j. mlatilnico, čistilnico in trijer) za mlatenje in čiščenje pšenice, ječmena, rži, ovsa, ajde itd.

Več se izve pri upravi zgoraj omenjene vile.

Alojzij Svagel
TRST - Ul. Farneto 8. - TRST
priporoča svojo zalogo jestvin, kolonijalij, vsakovrstnega olja, najfinejše testenine po jako nizkih cenah, nadalje moko, žito, kavo, sladkon.
Razpošilja blago tudi na deželo bodisi na drobno ali debelo.
Cenike na zahtevo franko.

JAKOB BAMBIČ
- trgovec z jedilnim blagom -
Via Giulia št. 7.
Priporoča svojo zalogo jestvin, kolonijalij, vsakovrstnega olja, navadnega in najfinejšega. Najfinejše testenine po jako nizkih cenah ter moke, žita, ovsa in otrobi. Razpošilja naročeno blago tudi na deželo na debelo in drobno po jako nizki ceni.

Mnogo denarja!
do 1000 kran na mesec same-rejo častno zaslužiti osebe vsakega stanu, (tudi kot postranski zaslužek).
Natančnejše pod »Reel 107« na Annonces - Abthe lung des MERCUR, Stuttgart, Bergstr.

Sprejmejo se dobri zidarji.
Ponudbe naj se pošiljajo na naslov:
Filip Supančič, Ljubljana, Rimska cesta številka 20.

Rinnione Adriatica di Sicurtà v Trstu
zavaruje
proti požarom, prevozu po suhem, rekah in morju proti toči, na življenje v vsih kombinacijah.

Glavnica in rezervi društva dne 31. decembra 1892.:

Glavnica društva	gld.	4.000.000
Premijna rezerva zavarovanja na življenje	"	13.326.346-9
Premijna rezerva zavarovanja proti ognju	"	1.632.248-22
Premijna rezerva zavarovanja blaga pri prevažanju	"	49.465-07
Rezerva na razpolaganje	"	500.000
Rezerva zavarovanja proti premij-nanju u kurzov, bilanca (A)	"	333.822-42
Rezerva zavarovanja proti premij-nanju kurzov, bilanca (B)	"	243.331-8
Rezerva specialnih dobičkov za-varovanja na življenje	"	500.000
Občna rezerva dobičkov	"	1.187.164-86

Urad ravnateljstva:
Via Valdirivo št. 2, (v lastni hiši.)

TRGOVINA Z MANIFAKTURNIM BLAGOM
Anton Sancin pok. Frana
TRST. — Ulica Barriera vecchia št. 11. — TRST.
Priporoča velik izbor:
srajce belih ali barvanih za moške, ovratnikov, zapestnic, kravat zadnje novosti, perkalja, satina, najlepšega in izbranega cefirja ter razno perilo. Vezene in moderci. Snovij iz priste volne in v vseh barvah za obleke za gospe. Blago za delavske hlače in Jako znižane cene! izdelki za delavce. Jako znižane cene!

Intelligenten mladenič, ki je že vojaščine prost. zmožen v račun-stvu se takoj vsprejme v trgovino kot upravnik proti kaveji 500 K.
Plača po dogovoru. Ponudbe je pošiljati na
„Konsumno društvo“
v Ricmanjih p. Boršt.

Na prodaj so mladi psički „takselni“. Obrniti se je do gostilne Gre-gorič v Lokvi ali k dotičnemu v Li.ici.

MARNOVO
slovensko češko slovnico bi nekdo rad kupil.
Naslov pove uprava »Edinosti«.

Javni ples
priredi sežanska mladina v Sežani dne 30. t. m. v prostorih g. Alojzija Polley. Začetek ob 4. uri popoldne in traja do 11. ure zvečer.

Jaz fina Csillag

se svojimi 185 centimetrov dolgimi Loreley-lasmi dobila sem jih vsled 14-mesečne uporabe svoje samoiznajdene pomade. To so najslavnejše avtoritete priznale za jedino sredstvo, ki ne povzroča izpadanja las, povspenjuje rast istih, pozivlja lasnik povspenjuje pri gospodih polno močno rast brk ter daje že po kratki uporabi lasem na glavi kakor tudi brkam naraven lesk ter polnost in obrani te pred zgodnjim osivljenjem do najvišje starosti.

Cena lončka 1 gld., 2 gld., 3 gld., 5 gld., Pošiljam po pošti vsak dan, ako se znesek naprej pošlje ali pa poštним povzetjem povsem svetu iz tovarne kamor naj se pošilja vsa naročila.

ANA CSILLAG
DUNAJ I., Graben št. 14
BERLIN, Friedrichs-gasse št. 56.

Blagor, gospa. Ana Csillag!
Po nalogu Nj. ekselence gospe pl. Syö-geny-Marich (avstr. poslanice v Berlinu) pro-sim uljudno izročiti mi en lonček Vaše izvrstne pomade. Sprejmite ob jednem toplo zahvalo. Gospa grofica se je zelo pohvalno izrila o dobrem uspehu pomade.

Z vsem spoštovanjem
Frieda Giese, komorna dama Nj. ekselence.

Gospa Ana Csillag!
Prosim pošljite mi 4 lončke Vaše izvrstne pomade
Ces. in kr. konzulat v Rigi.

Blagor, gospa Ana Csillag!
Prosim pošljite po povzetju 1 skatljico Vaše čudodelne pomade zaraščo lasij.
Spoštovanjem
Dr. A. Zepold, kopal. zdrav. Ermsdorf Šlesko.

Velec, gospa Ana Csillag!
Pošljite mi takoj še en lonček Vaše dobre pomade. Z dosedanjim uporabo sem zelo zado-voljna. Naslov: Etelka pl. Mally, soproga sodn. preds. v Temesvaru.

Gospa Ana Csillag!
Prosim pošljite en lonček Vaše izvrstne pomade, na naslov eksel. gospe grofice Kiel-manssegg, namestn. soproge na Dunaju, Her-rengasse 6, III nadst., kojoj z dobrim uspehom uporablja za negovanje lasij.
Spoštovanjem
Komorna dama Nj. eksel. Irma Pletzl.

Gospa Ana Csillag!
Pošljite mi zopet 2 lončka Vaše dobre po-made.
Gospa. gener. konzula Gutman Bernhardstr. 1

Mad. Ana Csillag!
Uljudno prosim pošljite mi po povzetju 1 lonček Vaše izvrstne pomade za raščo lasij
Spoštovanjem
Emilija Radunsky
kom. dama pri Nj. zviš. gospe princezinji Hoenlohe, Châteon de Roney.

Gospa Ana Csillag!
Prosim pošljite po povzetju 2 lončka Vaše pomade za raščo lasij. Jaz sem razočarana o dobrem in hitrem vspehu. Moji lasje so ču-dovito v kratkem času zrastle in se povsod kaže nova rašča vled česar mi je v prijetno dolžnost Vašo pomado povsod priporočati.
Spoštovanjem
Grofica E. W. Zedwitz
Unt. Neuburg b. Asch (Česko).

Gospa Ana Csillag!
Prosim pošljite mi vnovič še en lonček Vaše izvrstne pomade za lasi.
Princezinja Carolath, (Cöthen. Ahn.)

„LJUBLJANSKA KREDITNA BANKA“ v LJUBLJANI
Polnovplačani akcijski kapital
K 1.000.000
Kupuje in prodaja
vse vrste rent, zastavnih pisem, prioritet, komunalnih obligacij, areč, delnic, valut, novcev in deviz.
Promese izdaja k vsakemu irebanju.

Špitalske ulice šte. 2.
Zamenjava in eskomptuje
izrebane vrednostne papirje in vnovčuje zapale kupone.
Vinkuluje in divinkuluje vojaške ženitninske kavcije.
Eskompt in inkasso menic.
Daje predjume na vred. papirje.
Zavaruje srečke proti kurzni izgubi.
Bor-na naročila.

Podružnica v Spljetu
(Dalmacija.)
Denarne vloge vsprejema
v tekočem računu ali na vložne knjižice proti ugodnim obrestim. Vložni denar obrestuje od dne vloge do dne vzdiga.
Promet s čeki in nakaznicami.